Den nye Jordgodseier.

Comisk Syngestykke

i een Act

af

Saint-Just;

sat i Musik af Boyeldieu

Oversat

ved

N. T. Bruun.

Kiøbenhavn.

Trykt paa Fr. Brummers Forlag hos C. Græbe.

1819.

Personerne:

Greve Floridor;

Frontin, hans Tiener.

Birkedommeren;

Babet, hans Broderdatter;

Colin, } hendes Friere.
Blaise, } hendes Friere.

Bønderfolk af begge Kiøn.

Handlingen foregaaer i Elsas.

Skuepladsen forestiller en Lund tæt ved et Slot, som man seer paa Skuespillernes venstre Haand. Landsbyen formodes at være paa høire Side, hvorfra alle Bønderne komme. Forrest til Venstre et lille Bord og to Stole.

Første Scene.

Birkedommeren. Babet. Colin. Blaise. (Babet sidder og arbeider; Colin staaer paa venstre Side af hende; derpaa Blaise og Birkedommeren ved den anden Side.)

Qvartet.

Birkedommeren (affides, belavende sig paa sin Velkomst til den nye Godseier):

Da Kong Alexander drog ind —

(Han betænker sig, skriver, og gientager derpaa samme Linie, som han læser op af sin Tegnebog:)

— i Babylon, sin Residentse! —

(Han speculerer.)

Colin.

Babet! var jeg Dig kier, da mit henrykte Sind
slog Sparto til hver Excellence!

Babet (smilende):

Er dette rigtig sandt?

Colin.

Hvis jeg Dit Hierte vandt! —
større Held jeg ei kiender!

Blaise (skottende til dem):

Hvor mildt hun hører paa hans Tant!
men til mig kun Ryggen hun vender.

Birkedommeren (som før):

Da Kong Alexander drog ind
i Babylon, sin Residentse —

Blaise (til Colin):

Lad mig et Ord dog ogsaa faae sort ind!
o, gid Du skee al Pestilentse!

Babet (spodsk til Blaise):

Læg ei paa Complimenter Vind!

Colin.

Pak Dig Din Vei, Dit selle Skind!

Babet (smiler til Colin):

Ved Ømhed han indtog mit Sind.

Colin (til Babet):

Ved Ømhed jeg indtog Dit Sind!

Blaise (til Babet):
O, hør mig dog, jeg selle Skind!
Jeg har paa Ærlighed lagt Vind.
(afsides):
Hvor han sig veed at smigre ind!
Birkedommeren (ved sig selv):
Man paa lidt Løgn maa lægge Vind,
ifald man sig vil smigre ind.
Uden Roes jeg sige tør:
denne Tale har Næb og Kløer,
og jeg ved den min Lykke giør!

Sammen:

Blaise (til Birkedommeren):
Jomfrue Babet, Hans Broderdatter,
jeg over Alt i Verden skatter —
Birkedommeren (som før):
Da Kong Alexander o. s. v.
Blaise (forfølgende Birkedommeren, som bestandig er sysselsat med sin Velkomst):
Hør dog paa mig!
Raad Colin, at han pakker sig!
Siig Babet, hun skal elske mig!
Colin (paa den anden Side):
Jomfrue Babet, Hans Broderdatter,
meer end alt Verdens Guld jeg skatter!
Tillad, at som min elskte Viv
hun snart forsøde maa mit Liv!

Birkedommeren (høit til dem begge, uden at høre efter hvad de sige):

Nu vel? hvad Godt? Jeg hører. — Rigtig!
javist er Sagen vigtig! —
Ja rigtig!

Colin og Blaise.

Nu vel! giv hende da til mig.

Babet (afsides):

Denne Stund giør mig ængstelig!

Birkedommeren.

I altsaa vil, at jeg skal sige
til hvem jeg give vil Babet?

Colin og Blaise (ivrige):

Ja, siig os det!

Babet (afsides til Colin):

O, gid han blot vil vælge ret,
saa blier vi begge lykkelige!

Birkedommeren.

Nu vel! nu vel! saa hør!

(talende): Giv vel Agt, Børnlille!

(Talen falder ham atter ind, og han begynder som før):

Da Kong Alexander drog ind
i Babylon, sin Residentse —

Babet, Colin og Blaise.

Han har kun den Tale i Sind!

Blaise.

Mit Frieri blev lutter Vind.
Gid Talen stee al Pestilentse!

Birkedommeren (ved sig selv):

Jeg uden Selvroes sige tør:
denne Tale har Næb og Kløer!
ah! pas paa! den vist Lykke giør.

Babet og Colin (hviddskende):

At tale til ham nu os ingen Nytte giør!
Nei, nei! vi ikke tale tør!

Blaise (ærgerlig):

See, hvor de kielne Øine giør'!

Sammen:

Birkedommeren. Hør, Børnlille, I har slet ikke valgt det rette Øieblik til at frie til min Broderdatter. Betænk, at vor nye Herremand, Grev Floridor, kommer her til Slottet i Dag eller i det allerseneste i Morgen. Hvem veed, hvad Øieblik vi har ham her, og jeg kan endnu ikke den Tale udenad, som jeg har været aatte Dage om at forfatte, og hvormed jeg skal byde ham velkommen i Spidsen for hele Godsets Honoratiores.

Blaise. Ak! hvor jeg gierne gad kiende den Hr. Herremand!

Colin. Hvorledes skulde Du kunne kiende ham, Din Tosse, siden han aldrig før har været her?

Der er jo ikke et Menneske i hele Landsbyen, som kiender ham.

Blaise (sagte): Det er vel! saa er jeg ligesaa nær som alle de andre.

Birked. Men skiøndt min Tale giver mig nok at tænke paa, har jeg endnu en anden Aarsag, hvorfor jeg vil bie med at vælge imellem Jer, indtil den nye Godseier er kommen. Forpagtningen er ledig, og I kan sagtens begribe, at den af Jer, som Herremanden overlader den, faaer et glubsk Spring fremfor den anden, og store Rettigheder til min lille smukke Babets Haand.

Babet. Aa, Farbroder! —

Birked. Stille, Mamsel! stille! Paa Din Alder er Kierlighed Alt; men der kommer en Tiid, da Du nok faaer at fornemme, at Brød og Kiød ogsaa er noget. Men al denne Snak adspreder mig fra mine store vigtige Forretninger. Jeg vil repetere min Tale paa et andet Sted. Kom, og følg med mig, Babet.

Colin (sagte): Og jeg, Babet, jeg følger med Dig — om det ogsaa kun var langt bagefter.

Birked (i det han gaaer ud): „Rygtet „om disse uforlignelige og uskatteerlige Dyder, „som ogsaa er penetreret til vore Egne og Land=

„skaber, lader os nære det rare og angenemme „Haab at opleve den gyldne Tiid, alias kal„det Guldalderen, en Tiid saa deilig, at udi „samme — udi samme —“ (han gaaer declamerende ud. Babet følger efter ham og Colin igien efter hende).

Anden Scene.

Blaise (allene): Det gaaer kun heel maadeligt for mig, i det mindste hos Babet. Aa, dersom jeg havde Forpagtningen, saa gik det mig nok bedre, i det mindste hos Birkedommeren. Men hvordan skal man faae Fingre paa denne hersens Forpagtning? — det er just Knuden! Dersom jeg kunde faae Herremanden paa min Side og tale først med ham! Man kan vente ham hvert Øieblik. Jeg vil hele Dagen i Dag og hele Dagen i Morgen ligge paa Udkig en heel Fierdingvei fra vor By, og naar jeg saa faaer Øie paa ham, vil jeg flux springe ham om Halsen, og sige ham paa en høflig Maade, at han maa partu give mig og ingen anden Løvte paa Forpagtningen. Men hvad er det for et Rumlen? — Der holder en Postchaise ved Alleen — dem pleier her aldrig at komme af! —

den kiører ind i Slotsgaarden — der stiger en Herre ud af Chaisevognen — det er vor Herremand, ja, det er vist og sandt vor nye Herremand! — Det var en skiøn Leilighed for mig. Birkedommeren er gaaet sin Vei, for at øve sig med sit Snakketøi; — Babet og Colin fulgde efter ham; — Alle Folk ere ude i Marken; her er ingen uden jeg, som faaer Herremanden i Tale førend nogen af alle de Andre. Aa! hvor jeg har Lykken med mig! hvor jeg har Lykken med mig! Jeg maa skynde mig at løbe op til Slottet! — Men hillemæn! kommer han ikke lige herhenad? Jeg vil dog holde mig lidt ved en Side.

Tredie Scene.

Blaise. Frontin.

Frontin (har hvide Silkestrømper og sorte Silkebuxer paa, Sølvspænder i Skoene, rund Hat og en smuk, meget viid Redingotte, som skiuler hans Livree-Vest). Der er vist endnu ingenting istand oppe paa Slottet; jeg vil gaae ned i Landsbyen. Jeg er saa umaneerlig tørstig! —

Blaise (sagte): Han har gode Klæder paa Kroppen, har vor Herremand!

Frontin. Hvilket forbandet Indfald af min Herre, at forandre sit Forsæt midt paa Halv-veien, og tage i Besøg et andet Sted, naar man venter ham her! — og saa oven i Kiøbet sende mig med alt sit Tøi fire Dage i Forveien! Jeg faaer nok maadeligt Traktemente indtil han kommer!

Blaise (sagte): Disse store Herrer har nu altiid saadan en vis fornem Mine, som man paa Timen kan kiende.

Frontin. Jeg kieder mig dievleblændt ved Tiener-Haandværket og ved bestandig at ly-stre en Andens Commando!

Blaise (nærmer sig bukkende og skrabende): Naadige Herre —!

Frontin. Hvem, naadige Herre?! —

Blaise (bliver ved): Ak, naadige Herre! —

Frontin (sagte): Hvad! Mon det er mig han mener?

Blaise. Ak, naadige Herre! hvor jeg pri-ser mig lyksalig, at jeg er den første af naadige Herres Undergivne, som kan gratelere Dem til Deres Ankomst her paa Godset! Jeg er saa glad, naadige Herre, at jeg veed ikke, hvilket

Been jeg vil staae paa, som man siger for et gammelt Ord. Og ligesaa glade som jeg er, ere, kort at fortælle, alle de Andre med — og naar Herren seer mig, seer De Alle de Andre med.

Frontin. Det giver mig meget fordeelagtige Tanker om alle de Andre!

Blaise. Hvad her vil blive for en Høitiid, naadige Herre! Birkedommeren vil holde Tale, og Bønderne skal synge, og de smukkeste af vore Piger vil give naadige Herre Krandse og Urtekoste! —

Frontin. Du siger, at her er smukke Bønderpiger?

Blaise. O, meget smukke! Det er overalt et vakkert Folkefærd; Karlene ere kiønne — som Herren da nok kan see! — og Qvindfolkene endnu kiønnere.

Frontin (sagte): Denne Dosmer giver mig bansat stor Lyst til at lege Herremand.

Blaise. Alle vore unge Piger længes saa det er en Gru, efter at see naadige Herre, og byde Ham velkommen og — hi! hi! faae et mildt Ansigt af Ham, thi vore unge Piger her i Byen og rundt omkring ere ligesaa flanevorne som de ere kiønne, ja mæn ere de saa!

Frontin (sagte, knappende Redingotten tættere sammen): Jeg maa have lidt Løier! — (høit): Hvad hedder Du?

Blaise. Blaise.

Frontin. Blaise? — Navnet er godt valgt.

Blaise. Hi! hi! det er saa nydeligt som det kan være.

Frontin. Jeg er tilfreds med Din Opmærksomhed, min gode Blaise, og det skal jeg nu overtyde Dig om. Lyst til at see mine Undergivne bragde mig til at ile mere med min Reise, end jeg havde foresat mig. Jeg vilde være her førend nogen af mine Folk. Nu mærker jeg ogsaa, at Veien har trættet mig noget, og jeg vilde gierne have lidt at lædske mig paa; men jeg vædder, at her er intet at faae.

Blaise. Her just ikke; men jeg boer lige tæt herved Slottet. Lyster naadige Herre Vand eller Viin?

Frontin. Jeg holder meest af Vand; men — Viin er sundest for Helbreden — og jeg vil være saa naadig at drikke Viin.

Blaise. Den skal paa Timen være paa Pletten. (løber ud.)

Frontin (allene.) Jeg tænkde paa ingenting; pludselig bringer denne Klods mig paa dette gale Indfald; lad ham nu tage Følgerne paa sin Samvittighed! Desuden varer Maskeraden da kun et Øieblik, og jeg vil ikke spille min Herremandsrolle uden for ham allene.

Blaise (kommer løbende med en Flaske og et Glas.) Naadige Herre, her kommer jeg med et sandt Liggendefæ: det er en gammel Flaske, som min salig Fader engang har faaet i Foræring; jeg har hørt sige, at det skal være den rene, skiære Chan — Chan —

Frontin (ivrig): Chambertin?!

Blaise. Chambertin, ja saadan var det! — Hun er ti Aar gammel, om jeg mindes ret. Det er den eneste Flaske jeg har: om naadige Herre vil probere hende.

Frontin. Med Fornøielse! og Du skal snart faae at vide hvad det er. Jeg er Kiender!

Duet.

Frontin (modtager Glasset af Blaise, trækker Flasken op, skiænker og smager):
Du siger det er Chambertin?

Blaise.
Ja, det er Navnet paa den Viin.

Frontin.

Hvad, Chambertin?

Blaise.

Ja, Chambertin!

Frontin (drikker ud.)

Du har Ret: det er herlig Viin!
(efter et Ophold, alvorlig):
Men er det ogsaa rigtig Chambertin?

Blaise.

Ja! ja!

Frontin.

Er det rigtig Chambertin?

Blaise.

Jo!

Frontin (rækker Glasset frem.)

Skiænk i endnu engang! — jeg maa kiende den Viin.
(nipper.)
Nei — nei — nei — det er ikke Chambertin.

Blaise (seer paa ham.)

Hvad! er det ikke Chambertin? —
(Da Frontin drikker Glasset ud.)
Min salig Fader dog det sagde.

Frontin.

Maaskee jeg tog feil, da jeg smagde.
Lad see! (rækker Glasset frem.) Jeg prøve vil en
Gang;

min Dom har muligt været vrang.
(Han smager med megen Opmærksomhed):
Ja — ja! — i Tingen tilsidst jeg sander.

Blaise (glad):
Naa? har jeg Ret?

Frontin.
Tys! (afbryder ham med en vigtig Mine, i det han stikker Glasset reent ud):
Ja — ja! nu seer jeg det.
og frit derpaa jeg bander:
Du har den ægte Chambertin!

Blaise (stolt og glad):
Sammen: Jo, jo! jeg kiendte nok min Viin!
Det er den ægte Chambertin!

Frontin.
Det er, i Sandhed, extra=Viin!

Blaise (propper Flasken igien.)

Frontin (alvorlig):
Nu jeg veed
god Besked
om hvad Din Viin sig kalder;
men hør nu allerførst
ret nøiagtig dens Alder.
Endt er vel nu min Tørst;
men naar jeg kan
blot tiene en ærlig Mand,
intet Offer mig gielder.

Blaise (afsides; aabnende Flasken):
Jeg mærker Flasken hælder!
Vor nye Herremand
nok tømme vil min Kielder:
saalænge prøver han!

Frontin.

Du siger da —?

Blaise (seer forundret paa ham).

Jeg! —

Frontin.

Ti Aar den er?

Blaise.

Javist! saa siges der.

Frontin (stikker Glasset ud.)
Jeg den drikker med stor Plaseer.
Men — veed Du vist den er ti Aar?

Blaise.

O ja! (talende:) Det veed jeg vist!

Frontin (holder Glasset frem igien):
Jeg smage vil en Taar
førend Kraften forgaaer!

(Han drikker; derpaa betænksom):
Nei — nei — den Viin er ei ti Aar!

Blaise.

Min salig Fader dog det sagde.

Frontin.

Maaskee jeg tog feil, da jeg smagde.
Lad see! jeg prøve vil en Gang;
min Dom har muligt været vrang.

(Han rækker Glasset atter frem. Blaise skiænker, sukkende og med et suurt Ansigt, Resten af Flasken i Glasset, uden at Frontin seer at det er det Sidste.)

Frontin (smagende med en Kiendermine):

Ja — ja — den er ti Aar!

Blaise (lidt vranten):

Det Samme jeg paastaaer!

Frontin (hindrer Blaise fra at tale og bliver ved at nippe og smage som før):

Tys! (ivrig): Den er gar femten! det jeg bander!

Blaise.

Kan Han nu see? tilsidst Han med mig sander!
Seer Han, seer Han
min Viin er ikke Vand?

Frontin.

Nu jeg først det smage kan.
Du har i Sandhed extra Viin!

Blaise.

Ei Alle har en Viin,
der er saa god som min!

Sammen:

Frontin (ivrig):

Recitativ.

En Ting er vis, det tør jeg svære!
ja, paa min Ære!
Det er —
(han række Glasset frem; Blaise viser ham, at Flasken er tom, sukkende):
eller var Chambertin!

Blaise (hældende Flasken).

Sammen:
Ja, rigtig var det Chambertin!
tilforn jeg havde herlig Viin!

Frontin.

Ja, rigtig var det Chambertin!
Du havde der en herlig Viin!

(For at denne Duet ikke skal forfeile sin moersomme Virkning, maa Minespil og Handling til bestemte Tact i Musikken paa begge Sider nøie iagttages af Skuespillerne.)

Frontin. Nei, ret overlagt, saa vil jeg ikke have mere; det nytter ikke, at Du nøder mig.

Blaise (affides:) Nei, hør bare! han bilder sig ind, at jeg byder ham mere! Ja, bie saalænge! Flasken er tom!

Frontin (sagte): Jeg veed ikke, hvoraf det kommer; men jeg føler saadan en behagelig

Hede — saadan en ædel Flamme i alle mine Aarer. Det et en velsignet Rolle jeg spiller her: hvorfor skulde jeg da saasnart lade den faae Ende? Ha! ha! lad staae til! jeg bliver ved at være Herremand!

Blaise (afsides:) Han lader til at være i godt Humeur: han leer i Skiægget. Nu maa jeg see at faae min Viin betalt! (høit): Naadige Herre! —

Frontin. Hvad vil Du?

Blaise. Siden jeg har havt den Naade — den Ære skulde jeg sige, at være den første, der mødte Ham, saa er Han vel saa god at tage sig lidt af mig, for at jeg kan faae Babet til Kone?

Frontin. Babet? hvem er det?

Blaise. Det er den smukkeste Pige i hele vor By, en Broderdatter af Birkedommeren, som er i Beraad om, hvem han skal give hende, enten mig eller en snavs Knægt, som hedder Colin. Naadige Herre kunde faae ham, — den Gamle mener jeg — paa min Side, først ved at lægge et godt Ord ind for mig, og saa ved at give mig Fortrinnet ved naadige Herres Forpagtning, som just er ledig.

Frontin. Ah! saa jeg har en Forpagtning at leie bort?

Blaise. O, min Gud, ja, naadige Herre! og det en Forpagtning af første Skuffe! Aa, Gud velsigne naadige Herre: overlad mig Forpagtningen, for at jeg kan faae Babet til Kone!

Frontin. Alt dette maa tages i nærmere Overveielse. Babet — Forpagtningen — (sagte): og især Herremanden! (høit): Lad mig eftertænke Sagen. Imidlertiid skal jeg tage mig af Dig — Ja — det er vel muligt, at jeg skaffer Dig Babet. Men gaae nu Din Vei, gaae Din Vei!

Blaise. (afsides): Han har lovet at tage sig af mig! Nu løber jeg og fortæller alle Folk, at vor nye Herre er kommen, og at han har givet mig Løvte paa Babet! Aa, hvilken Glæde! hvilken Fornøielse! (høit): Farvel saalænge, naadige Herre! Han skal snart have den Ære at see mig igien! (afsides): Den Flaske Viin fik jeg godt betalt! Saaledes er det: hvem der smører godt, kiører godt! Jeg ager Colin reent omkuld med min Flaske Chambertin. (høit): Farvel, naadige Herre og Tak for mig! (løber ud).

Fierde Scene.

Frontin (allene.) „Naadige Herre!" det klinger ret vakkert! — Men nu maa man ellers overveie Sagen en Smule; den er nok Umagen værd. Skal jeg fortsætte den Spas, som det Tossehoved, denne Blaise, har begyndt? Min Herre er taget i Besøg hos en ung Dame af hans Bekiendtere; hun er smuk og mishager ham ikke; han har foresat sig at blive hos hende i fire Dage: maaskee bliver han der aatte. I al den Tiid kunde jeg, som er kommen hertil med en Kuffert med hans beste Klæder, tage en af hans Kioler paa, spille Grevens Rolle og modtage alle de Æresbeviisninger, alle de Smaa = Kierlighedsfordele — Ja, Tingen kan begynde lystig nok; men Enden! Enden! — min Ryg kløer, naar den bare tænker derpaa! — Greven er en rask Mand, der meget godt forstaaer Spøg, naar han kun ikke bliver bister; men Ulykken er: det bliver han tidt! — Ih nu, naar han kommer, gaaer jeg ham imode, og forbereder ham paa den lille Uglspilsstreg jeg har tilladt mig. Desuden, da jeg spurgde ham, hvad jeg skulde giøre her i hans Fraværelse, svarede han jo: „giør hvad

Du vil!" — Nu vel, nu har jeg faaet Lyst at giøre mig til Herre! Jeg har saalænge lystret Commando — for Fanden! saa kan jeg vel sagtens ogsaa commandere, ligesaa vel som saamangen anden!

Aria.

(Med en bydende Mine):

Tys! ei et Ord! Saasnart mit Blik I seer,
maa hellig Ærefrygt strax fare i Enhver!
Af dette Væsen, disse Fagter
man mærker snart hvad Mand jeg er!
Efter min Rang allene jeg tragter,
naar jeg spiller stor Cavaleer.

(munter):

Ja, velan! jeg skal vise
denne Glands, som snart er slukt!
Blot en Dag jeg vil Glæden lovprise!
og ei tænke paa Fremtidens Frugt!

(Han giør Gebærden til at faae Prygl).

Jeg een Dag vil være Herre!
sielden hændes det, desværre!
men i Alt, selv i Elskovs Lag,
er det en Skat at eie een Dag!
O, hvilken Lyst! o, hvilken Fryd!

o, hvilke søde Hyrdescener!
Sig alle i et Chor forener:
„O, hvilket Mønster paa hver Dyd!“

Men for hver deilig Landsbypige
især jeg kierligt sørge vil,
saa at de vist skal alle sige:
„Hvor Herren naadig er og mild!“

Men jeg har ingen Tiid at spilde, naar jeg vil klæde mig efter min nye Stand. (gaaer.)

Femte Scene.

Frontin. Babet.

Babet. O, naadige Herre! naadige Herre! —

Frontin (standser.) Hvad Godt?

Babet. Er De ikke vores nye Herrmand?

Frontin. Jo — det er mig. (sagte): Der har jeg en meget smuk Vasalinde!

Babet (neier.) Naadige Herre! — det er mig, som hedder Babet.

Frontin. Babet? — ah, jeg har allerede hørt tale om Dig.

Babet. Min Gud, ja, jeg veed det nok, naadige Herre! Den stygge hæslige Blaise!

han siger, at naadige Herre har lovet ham Forpagtningen og min Haand.

Frontin. Ikke ganske; men at jeg har Bevaagenhed for ham, det er sandt.

Babet. O, naadige Herre! dersom Blaise bare havde sagt Halvparten af det til Dem, som han hver Dag siger til mig, saa vilde De vist ogsaa synes, at der slet intet Nart er ved ham. Colin er meget kiønnere, og meget vittigere, og meget artigere. Aa, naadige Herre, vær saa god at tage Dem af Colin!

Frontin. Som jeg mærker, har han allerede en meget smuk Beskytterinde, som nok tager sig af ham, og mig synes, han mishager Dig ikke? hvad? — Du bliver rød?

Babet. Jeg, naadige Herre? —

Frontin. Ja, nægt det kun ikke: en rødmende Pige ligner Rosen, der — Rosen, der — (sagte): Naar jeg vil sige smukke Ting, taler jeg altiid som et Fæ! (høit): Hvad der baade er vist og sandt, Babet, er, at Du er overmaade indtagende! Men siden jeg er ganske fremmed og nykommen her, saa fortæl Du mig eet og andet om mit Gods, og de Behageligheder, som følge dermed for Herremanden.

Babet. Hiertelig gierne, naaadige Herre!

Vise.

1.

Den, man som Herremand adlyder,
har Alt som Blommen i et Æg;
man ham den første Grøde yder
og Høstens allerførste Neeg.
Naar man ham seer, man ham husvaler
med Viin af Hædersbægeret;
Farbroder holder lange Taler:
er det ikke en skiøn Herskabsret?

2.

Dog, lad mig ikke glemme Resten:
ja, De er lykkelig: betænk:
De gaaer ved Gilder foran Præsten,
og har i Kirken første Bænk!
De sidder øverst i hver Stue,
og naar der dandses Menuet,
fører De op med Provstens Frue:
er det ei en skiøn Herskabsret? —

3.

Frontin.

Vist har min Stilling sine Glæder;
men siig mig, sødeste Babet:

har Herrerne paa disse Stæder
ei endnu en vis Herskabsret? —

Babet (alvorlig):

Jeg ei veed.

Frontin (smilende):

See, Du det kan mindes!
Jeg holder gierne paa min Ret!

Babet (betænkende sig):

Jeg ikke troer, her nogen findes;
er det saa, da veed jeg ei det.

Frontin (som før):

Jeg vil bede Pigerne mindes,
det, som er den skiønneste Ret!

Babet (heftig):

Hr. Greve, nei!

Babet. Naadige Herre lader til at mene mig det godt; o, vær saa god at mage det saaledes, at jeg kan faae Colin til Mand!

Frontin. Jeg skal tænke derpaa, og veie de tvende Medbeileres Fortienester paa min Viisdoms Vægtskaal. Jeg gaaer nu op paa mit Slot, for at iføre mig en anstændigere Klædedragt.

Babet. Min Farbroder Birkedommeren, Colin og hele Godsets Folk ville strax følge naadige Herre op paa Slottet.

Frontin. Nei, mit Barn, siig til Din Farbroder, at det er her i Lunden jeg agter at modtage mine Bønders Velkomst. Lad dem oppebie mig her; jeg kommer ret strax. Farvel saalænge, min Glut! bliv smukt ved at fortiene min Naade! (Han gaaer ud med en fornem Mine.)

Siette Scene.

Babet (allene.) Sagtens lovede han mig ikke noget, men mig syntes dog, jeg kunde see i hans Øine, at han ligesom var mig en Smule gunstig. Jeg vil haabe til det Bedste! ah, hvor det er deiligt at haabe! det er næsten ligesaa rart som at behage. Jeg behager Colin, jeg faaer ham til Mand, vi blive lykkelige, og for alt det kan vi takke vor gode Herre. Mig synes han har et overmaade elskværdigt Væsen, saadan en vis fornem, dydig Mine, som ret kan — ret kan — Nok er det, mig synes han har alle mulige gode Egenskaber, naar han bare mager det saaledes, at jeg faaer Colin til Mand!

Syvende Scene.

Babet. Birkedommmeren. Blaise. Colin. Bønderfolk af begge Kiøn.

Birked. (til Blaise): Hvad siger Du! er han kommen?

Blaise. Ih javist er han! Nu har jeg jo gaaet et heelt Qvarteer og søgt om Jer, for at fortælle Jer det.

Birked. Jeg var henne at studere paa min Tale. O, min Gud, jeg kan den ikke endnu: det er gruelige Ting! — Frisk, Børnlille! Urtekoste i svære Mængde — skraal op af alle Kræfter, og lad os saa gaae op paa Slottet til den naadige Herre!

Babet. Han har bedet mig at sige, at vi skulde vente ham her.

Birked. Aha! har han bedet Dig at sige, at vi skulde vente ham her? Ja saa — saa maae I allesammen stille Jer op saadan — i maleriske pittereske Groupper — Du der — og I der — og I der — og I andre der henne — og jeg selv saadan her i Midten — det er nydeligt! er det ikke? — Naa, see nu hierteglade ud — saadan lattermilde — med en Smule Rørelse imellem. — Somme af Jer maae end-

ogsaa gierne sætte et bevægeligt Ansigt op — isald I kan! — See saa! — nu er det Hele virkelig overmaade næt!

Colin. Hr. Greven lader ikke vente paa sig; der kommer han allerede.

Blaise. Aa, Du søde Gud! hvad han er rar!

Birked. Naa, pas paa alle Mand! den pittereske Grouppe!

Attende Scene.

De Forrige. Frontin (meget prægtigt klædt.)

Birked. (til Bønderfolkene, som ere ordnede paa den Side, der vender mod Slottet, med Godsets Embedsmænd i Spidsen):
Naa, Børnlille, lad mig nu see, at I gribe Jer an, og trænge igiennem ret for Alvor, med den deilige skingrende Stemme, som I pleie at qvæde med ved Læsestolen i vor Kirke.

Chor af Bønderfolkene.

Vi med Sang
og med Klang
paa eengang

tolke allesammen
vor Fryd og Gammen,
fordi i Dag vi kan
her see vor Herremand!
Længe leve Han!

Frontin (gravitetisk): Godt, mine kiere Børn! godt!

Birked. Naadige Herre! jeg tilstaaer at disse Vers ere extra=deilige, og at det, med Skam at tale om — er mig selv, som har forfærdiget dem — men for Resten — ak! for Resten er jeg ganske fortvivlet!

Frontin. Saa? og hvorfor det, Birkedommer?

Birked. Jeg ventede naadige Herre først i Morgen. Jeg havde belavet mig paa at lovprise Deres Dyder —

Frontin. Mine Dyder? — aa, Han er virkelig alt for god! —

Birked. Deres Meriter —

Frontin. Ere ikke værd at tale om!

Birked. Deres Rang —

Frontin. Min Rang? den vil vi springe reent over.

Birked. Ja, sandt nok: Herkomst og Byrd ere kun et Lykketref, et Hasardspil; men

tilstaae dog, naadige Herre, at Hændelsen har været Dem ret gunstig. Jeg havde ogsaa i samme Anledning anbragt og forfærdiget mange deilige Tanker og Sententser, men til al Ulykke kan jeg ikke min Compliment udenad endnu.

Frontin. Man har just ikke i mit Liv giort mig ret mange Complimenter, og det vilde derfor have fornøiet mig dobbelt at høre Hans; men Han kan sige mig den i Morgen, Birkedommer; i Morgen skal min egentlige høitidelige Modtagelse gaae for sig. Han seer, at jeg i Dag har lagt hele min Høihed paa Hylden, kommer her sans-façon, uden engang at oppebie mine Folk, og blander mig ganske som en anden gemeen Mand imellem mine Vasaller.

Blaise. Ja, jeg sagde strax, at vi havde en naadig Herre, der giorde sig saa gemeen med Folk at det var en Lyst.

Frontin. Overmaade! det er saa min Vane. Saa det er ida mine Vasaller og Bønder?

Birked. Ja, naadige Herre! og her har jeg først og fremmest den Ære at fremstille naadige Herre Godsets Honoratiores og Embedsmænd — saasom Skolemesteren — Fogden —

(Embedsmændene giøre et Par Trin frem).

Frontin. Det fornøier mig ret at see — de har allesammen solide Physiognomier — see ud til at være brave Mænd. See, det var nu mine Vasaller — og med Sværdsiden er jeg mezet vel tilfreds; — men lad os nu komme til Spindesiden: til mine Vasalinder; dem maa jeg ogsaa tage i Øiesyn. De ere smukke!

Blaise. Der staaer Babet, naadige Herre!

Babet. Der staaer Colin, naadige Herre!

Frontin. Aha! saa det er Colin?

Colin. Ja, naadige Herre, til skyldigst Opvartning.

Frontin. Det er en vakker Knøs. (sagte): Meget for vakker! (høit): Hør engang, Birkedommer: Blaise har talt til mig om sin Kierlighed til Babet.

Birked. Ja, naadige Herre, Blaise og Colin tvistes baade om hende og den Forpagtning, naadige Herre har at give bort — og jeg — jeg tænker som saa: at begge Dele burde saa kiønt følges ad.

Frontin, (som bestandigen lorgnerer Babet): Ih nu — hvorfor ikke — jeg er Blaise ret bevaagen —

Babet. Ak, naadige Herre! — Og Colin? —

Frontin. Ja, seer Du, mit hierte Barn: Blaise var den, som talde til mig først — han seer ud til at være en flink Knøs, og jeg indseer ikke, hvorfor han ikke — For Resten kan vi altiid tales ved om den Ting.

Colin. O, min Gud!

Birked. Ja, det er virkelig ogsaa et rart Menneske, den Blaise! (han klapper ham).

Frontin. Jeg er meget vel tilfreds med ham, Birkedommer, saavelsom med alle mine Bønder — og til Beviis derpaa vil jeg nu først give — hver af Bønderpigerne et Kys! —

Blaise. Aa nei see, hvor gemeen han er! — Ikke een gaaer fri.

Frontin (bliver ved): Og siden vil jeg give alle Godsets Honoratiores et Middagsmaaltiid her i Lunden — (de bukke). Rigtignok fattes jeg ikke synderlig andet til Middagsmaaltidet, end Maden, Vinen, Dækketøiet og Tienerne til at varte op. —

Birked. Det er Smaating, naadige Herre! De fattes ikke det mindste. Siden De er saa naadig at bevise os den store Ære, kan vi oppe paa Forpagtergaarden og i Nødsfald her i Landsbyen faae Alt hvad der behøves til et

herligt Tractemente. To, tre af vore bedste Kokkekoner skal lave Maden, og alle vore unge Karle ville kappes om den Ære at varte op. Om en Time kan alting være parat.

Frontin. Meget vel, Birkedommer! Jeg er overmaade fornøiet og tilfreds med disse Foranstaltninger. Han har et godt Hoved og et hurtigt Nemme til at kunne see en Ting netop fra den rigtige Synspunkt. Han har min Naade! Imidlertiid vil jeg eftersee mine Hauger og Orangeriehuse. Skynd sig at give de fornødne Befalinger; men lad alting være delicat! hører Han, udsøgt! Alt det Lækkreste man kan snuse op: Agerhøns, Beccasiner, Harer, Karper, Fasaner — og Vine, de allerfineste, fuldtop! ingenting er mig for dyrt — det er, som om det ikke kostede mig en Skilling! (gaaer op ad mod Slottet).

Birkedommeren. Hvilken Gavmildhed! Det kan man kalde en spendabel Herre!

Alle (undtagen Colin og Babet, følge efter Frontin, og skraale af fuld Hall det forrige Chor):

Vi med Sang
og med Klang
paa eengang

tolke allesammen
vor Fryd og Gammen,
fordi i Dag vi kan
her see vor Herremand!
Længe leve Han!!!

(Alle gaae, efter at have ledsaget Frontin ud ad den modsatte Side).

Niende Scene.

Babet. Colin.

Babet. Aa, min Gud! min Gud!

Colin. Saa! den nye Herremand er da imod mig: jeg er om en Hals!

Babet. Hvem skulde dog have tænkt det!

Colin. Lad, hvem der lyster, befatte sig med det Gilde: jeg ikke!

Babet. Det er da lumpent af den Herre, efter det han før sagde til mig!

Colin. Jeg kan ikke udstaae ham, den Herre!

Babet. Jo, i Førstningen kunde jeg overmaade godt lide ham, men siden jeg hører han holder med Blaise, synes mig næsten han er ligesaa fæl som han. Han har slet ikke noget ade-

ligt Væsen, og jeg kunde aldrig have taget ham for en virkelig Greve!

Tiende Scene.

Greven. Colin og Babet, (som hvidske meget ivrigen).

Greven (uden at see dem eller høres af dem): Alle Vanheld støde sammen paa eengang. Baronessen er reist bort, og da jeg vil tage hiem, gaaer min Vogn i tusinde Stykker en Miilsvei herfra! Jeg vil dog haabe, at Frontin har været heldigere; han er kommen hertil i en magelig Chaise og jeg kommer til Fods i den allerbesked- neste Incognito af Verden! Det er en smuk Maade for en Herremand at holde sit første Indtog paa sit nye Gods! — Ah, der seer jeg et Par unge Bønderfolk. De have meget at hvidske sammen. (Han nærmer sig dem).

Babet (til Colin): Hvad mon det er for en Mand?

Greven. Siig mig, mine Venner, her skal nok være kommen en Person —?

Colin (modfalden): Ja, gode Herre, vores nye Herremand er kommen.

Greven. Jeres Herremand?

Babet. Ja, gode Herre.

Greven. I sige, at den nye Eier til dette Gods er kommen?

Colin. Ih javist ja! og jeg vilde bare ønske, at han var borte igien!

Greven (sagte): Mon det ikke skulde være min Frontin, der er den Herremand? (høit): Hvorfor ere I saa vrede paa ham?

Babet. Ih jo, det er ganske ligefrem, det! Vi tage imod ham det bedste vi kan; vi giøre os al mulig Umage for at lade som vi ere grumme glade over at see et Menneske, som vi aldrig før har kiendt; alt dette tager han da ogsaa ret naadigt imod; men hvad skeer? efterat han først har givet mig ganske godt Haab, stikker det ham lige med eet, at han vil have mig til at forlade Colin, som jeg holder af, for Blaise, som jeg slet ikke kan lide!

Greven. Ah! altsaa det vil Herremanden?

Colin. Ih, min Gud, ja! og fordi han har Herregaardsforpagtningen at give bort, har han næsten lovet Blaise den, og talt godt for ham til Birkedommeren, som er min Babets

Farbroder og holder med denne Blaise. Herre-jemini! jeg er ganske desperat!

Greven (sagte): Det er mange Nyheder jeg her faaer at vide! Men jeg maa ikke lade mig mærke med noget! (høit): Hvor er denne nye Herremand da nu henne?

Colin. I sine Hauger, og der nødes vi vel til at søge ham op! (vil gaae med Babet.

Greven (holder paa dem). Hør, jeg kunde maaskee lægge et godt Ord ind for Jer hos denne Herre.

Colin. Han, gode Herre? Med Forlov at spørge: Hvem er Han da?

Greven. Jeg er hans Fuldmægtig, hans Forvalter — det er mig, som forsyner ham med Penge.

Babet. Ah! ja saa!

Greven. Siig ham ikke, at jeg er her: jeg har mine Grunde, hvorfor jeg ikke vil tale med ham endnu; men jeg har ganske god Indflydelse hos Manden, og maaskee jeg kunde stemme ham til Jeres Fordeel.

Babet. O, hvor vi saa vilde holde af Ham, gode Herre! Men hvorledes vilde Han da bære sig ad?

Greven (leende): O, jeg har saa mit eget Greb! (giør afsides en Gebærde).

Colin. Det er en Lykke jeg ikke engang tør haabe.

Babet. Jeg ikke heller! Den nye Herre er rigtig vist en slem Person.

Greven (smilende): Saa? mener Du det?

Babet. Og saa er han os saameget paa Nakken!

Greven. Men, deri tage I ganske feil!

Terzet.

Greven.

Troer mig, Godtfolk: Herren holder med Jer!

Babet og Colin.

Er det sandt? Herren ei mod os er?!

Greven.

Derpaa mit Ord jeg giver her!

Sammen:

Eders Liid til Haabet bevarer!
I, kiere Børn, forsage ei maae.
Jeg Eder mod Alle forsvarer;
med Raad og Daad jeg Jer bi vil staae.

Babet og Colin.

Jeg min Liid til Haabet bevarer!
o, min Colin! } vi forsage ei maae!
elskte Babet! }

Denne Herre os tro forsvarer:
han lover han os bi vil staae.

(Babet gaaer med Colin).

Ellevte Scene.

Greven (allene). Jeg er ret vel tilfreds med mig selv: jeg holdt min Vrede i Tømme; og dog er jeg saa opbragt! Hvad, Frontin! en Krabat, som jeg har tilgivet hundrede dumme Streger, som jeg har overøst med Godhed: han tillader sig et saadant Puds! — O, men han skal dyrt komme til at undgielde det! Er det ikke ham jeg seer derinde i Haugen? Rigtig! han har en af mine Kioler paa: den prægtigste jeg eier. Han giver Audients til Gartnerens Folk — til Dagløınnerne, til en heel Flok unge Piger! — Ah, han lader til at komme denne Vei. Jeg vil oppebie Knægten, tugte ham tilgavns, og saa give ham Løbepas! — Dog nei, endnu ikke! Jeg vil just giøre ham til Skamme i Paasyn af de Bønder, der nu bukke sig i Støvet for ham. Jeg gaaer, men naar det er Tiid, kommer jeg tilbage! (gaaer).

Tolvte Scene.

Frontin (allene, i en lapset fornem Tone til de Arbeidsfolk, som formodes at være i Coulissen): Godt, siger jeg Jer, det er alt nok! Saa lad mig dog engang have Ro! I har min Naade — ja, min Siel har I saa, vil I nu troe mig! (gaaer frem). Saa! nu er jeg da allene. Jeg maa hvile mig en Smule ovenpaa Strabadsen med min Rolle! (sætter sig ved Bordet). I Længden trætter den ordentlig, men jeg beklager mig ikke derover: thi Behageligheden er dog meget større end Umagen. Ingen kan nægte, at det er en stor Fornøielse at være Herre, og at Skiebnen begik en forbandet Bomniert, dengang den giorde saadan en Karl som mig til slet og ret Tiener — jeg er nu saa magelig — saa doven — ret som skabt til Junker Slens! Naa! hvem kommer nu igien, og forstyrrer mig?! —

Trettende Scene.

Frontin. Birkedommeren.

Frontin. Ah, er det Ham, Birkedommer? See, god Dag, Kiere! velkommen tilba=

ge! — Naa, hvad vil Han? hvad er det Han der har i Haanden?

Birked. Det er — nogle Tutter, naadige Herre!

Frontin. Hvad? Tutter? — Pengetutter?

Birked. Guldtutter, naadige Herre, ægte Ducater — af hvilke hver een hører Dem til.

Frontin. Mig? — Aa, skynd sig og forklar mig, hvordan det gaaer til!

Birked. Det er saa let og ligefrem som Fod i Hose! Det er jo mig, som hæver Godsets Revenuer og Indkomster. Deres Hr. Onkel, Greven, har afstaaet Dem det med alle udestaaende Skatter og Afgivter; de beløb sig til 12000 Livres; jeg har klemmet dem ud af Vedkommende, og her har jeg den Ære at bringe Dem hele Summen paa eet Bræt i gode fuldvægtige Ducater.

Frontin. 12000 Livres?! — (sagte): For Fanden! det var slet ikke faldet mig ind! (høit): Og der er rigtig 12000 Livres i de Tutter? Aa, rul dem engang op og lad mig see!

Birked. Skal skee, naadige Herre! (aabner Tutterne paa Bordet.)

Frontin (strækker paa en comisk Maade Haanden ud efter Pengene, som han har stor Lyst at

tage.) Og alle disse Penge — siger Han, Birkedommer — alle disse mange Penge høre mig til? rigtig mig?

Birked. Dem og ingen anden, naadige Herre!

Frontin (sagte): Det, maa man tilstaae, er en forbandet Fristelse! Disse 12000 Livres — naar de bleve vel anvendte og nyttede — jo! de kunde bringe en fattig Karl paa Benene — Fy, Frontin! fy for Fanden!

Birkedommeren (tællende): Eet tusinde — to tusinde — tre tusinde — fire tusinde —

Frontin (sagte): Det svider i Øinene at see paa de Tingester, især naar man føler en dum Samvittighed, som forbyder En at tage dem! —

Birked. Hvor skal jeg lægge disse Penge, naadige Herre?

Frontin. I sin Lomme — ja — jeg er nu ikke oplagt til at tage imod Penge — i Dag ikke — siden kan Han udbetale dem til — til Vedkommende. (sagte): Bravo, Frontin! bravo, min Dreng! — Men det koster sommetider Umage nok at være ærlig Karl!

Birked. Men, naadige Herre, jeg indseer ikke, hvorfor De ikke vil behage at tage imod

Pengene i Dag. Ingenting er mindre til Uleilighed end Ducater — ak! de ere saa lette at have i Lommen, saa det er en Lyst!

Frontin (springer ivrig op.) Tag dem bort! — naar jeg nu siger Ham, at Han skal tage dem bort!

Birked. Ja, ja, naadige Herre! Jeg troede at jeg giorde alting paa bedste Maade. (ruller Tutterne sammen igien.)

Frontin (sagte): Ja, jeg kan nok laane min Herres Kiole, hans Slot, endogsaa hans Rang, men hans Penge — nei, dem vil jeg ikke befatte mig med. (stærkt): Jeg vil ikke — jeg vil ikke! — og for at være vis paa, at jeg ikke vil, saa — saa løber jeg min Vei!

Fiortende Scene.

Birkedommeren, (som ikke har mærket at Frontin er borte): I Morgen, naadige Herre, skal De faae baade Pengene og min Velkomst, og jeg haaber, at De vil være ligesaa fornøiet med min Regnskabsførelse som med min Veltalenhed. — Ih! men hvor blev han af? — sleiten er han! — Det var da underligt!

Femtende Scene.

Birkedommeren. Greven.

Greven (uden at see Birkedommeren): Frontin er alt borte, og jeg haaber — (sagte): Ah, for Dievlen! der har jeg nok min Birkedommer.

Birked. Hvem er De, min Ven? hvad Godt?

Greven. Jeg er Grevens Factotum og Commissionair, og kommer i dette Øieblik. —

Birked. Aha! ja saa! — Hr. Commissionair! De maa have forfærdelig mange Commissioner.

Greven. Hvorfor troer De det?

Birked. Fordi Greven lader ikke til at holde synderlig af Forretninger og Pengesager. Det er ret en underlig Mand!

Greven. Saa? hvad har han da giort?

Birked. Her har jeg 12000 Livres i Guld, som jeg bragde ham for de udestaaende Skatter og Afgivter, som jeg har krævet ind; men hvad mener De? han vil slet ikke tage imod Pengene!

Greven. Vil han ikke tage imod Pengene?

Birked. Partu ikke. Først lod han mig vise sig dem; det lod endogsaa som om det morede ham at see paa dem; men lige paa eengang befalede han mig at putte dem i Lommen igien og bie med at betale ham dem indtil videre. „Tag dem bort! tag dem bort!" sagde han ganske bister, og saa rendte han sin Vei som om Fanden var i Hælene paa ham!

Greven (sagte): Dette forsoner mig dog lidt med Knægten. I det mindste er han dog ærlig Karl, om han endogsaa er næsviis; men hansat næsviis er han rigtig nok! —

Birked. Naa? De hører jo slet ikke paa mig, Hr. Commissionair?

Greven. Ah, om Forladelse, Hr. Birkedommer!

Birked. (sagte): Hvor denne Plebs, disse simple Folk sommetider har liden Levemaade! Men nu husker jeg een Ting: — dette Menneske kunde maaskee være mig til Nytte — ja, det kan han. (høit): Min Ven — min Ven —

Greven. Hvad Godt? —

Birked. De maa vide, jeg er ikke kommen til at holde den Velkomsttale, jeg havde forfattet til Herren. Jeg havde ikke lært den rigtig udenad, og nu har Greven givet mig Re-

spit til i Morgen, saa vil han høre den. Jeg har nu læst min Tale mange Gange igiennem; den er deilig, overmaade deilig! Jeg troer også nok, at jeg kan den godt, men for at faae en Smule mere Dristighed, vilde jeg dog gierne prøve den for nogen. For Dem, min gode Mand, er jeg nu Pokker ikke saa bange som for Greven, og derfor —

Greven. Derfor vil De, at jeg skal høre den Velkomsttale, De har skrevet til den nye Godseier? o ja, hvorfor ikke? det finder jeg passende nok — (sagte og leende): og løierligt nok!

Birked. Det vil hielpe mig til at holde min Tale endnu bedre i Morgen. Alle disse Bønderknolde kiende intet til Sprogets Fiinheder, til Talekunstens Kryderier — der er ingen uden Dem, som her kan agere Herremand.

Greven. Ja, jeg troer selv, at jeg vil giøre det bedre end nogen anden.

Birked. Nu skal De see, at jeg kan holde Talen uden at famle i en eneste Stavelse. Men paa en Vare kan De dog tage Manuscriptet — og følg mig saa.

Greven. Jeg forstaaer Dem. Jeg skal baade være Herremand og Souffleur? Men der er da ingenting, som jeg jo giør for at føie Dem!

Duet.

Birkedommeren (gaaer tilbage, træder igien ærbødigen frem, bukker dybt tre Gange, rømmer sig, og begynder med latterlig Pathos):

„Da Kong Alexander drog ind
„i Babylon, sin Residentse,
„han fyldte med Glæde hvert Sind
„som mellem os Deres Excellence!
„Af Fryd over at vi Dem saae
„vi veed ei paa hvad Been vi skal staae!" —

(Han bukker dybt).

Greven.

Deres Tale vist Roes fortiener;
men — oprigtig talt som jeg mener —

Birkedommeren (talende):

Naa, siig kun frem! —

Greven.

Jeg ei vilde tale saadan.

Birkedommeren (næsten talt):

Lad see, hvordan? kun frisk, kom an!

Greven (med tækkeligt og naturligt Foredrag):

„Da Kong Alexander drog ind
„i Babylon, sin Residentse,
„med Glæde fyldte han hvert Sind

„som mellem os Deres Excellence!
„Af Fryd over at vi Dem saae,
„vi veed ei paa hvad Been vi skal staae!"

Birkedommeren (spodsk og leende):
Retsaa! javist! — ja, ja!
(skoggerleer).
Ha! ha! ha! ha! ha! ha!
(alvorlig):
Er det at declamere?
Ingen Pomp — icke mindste Sving!
saa naturlig maa man ei være!
nei, min Maneer er en anden Ting!
Naar jeg kan Talen udenad,
vil Herren med mig blive glad!
Ja, sieleglad!

Greven.

Vist meget glad!

Birkedommeren.

Hør her!

Greven.

Hvad meer?

Birkedommeren.

Jeg kan den til Punkt og Prikke!
(declamerende):
„Ligerviis som en Soelsikke

er liig med den Soel, som —" (standser). Mig
ei souffleer!

Greven.

Jeg har ei souffleert.

Birkedommeren (mere talt end sjunget):

Souffleer dog meer!

Greven (seer i Manuscriptet):

„Som paa sin Vandring —"

Birkedommeren (siger bagefter):

„Som paa sin Vandring —"

Greven (som før):

„Naaer op —"

Birkedommeren (som før):

„Naaer op —"

Greven (bliver ved):

„— Indtil Nordpols-Forandring" —

Birkedommeren (bliver ved):

„Indtil Nordpols-Forandring!" —
Udenad jeg den ret ei kan.

Greven.

Til i Morgen det vel gaaer an.
Men mellem os: jeg Dem paaminder:
en Smule Svulst iblandt jeg finder.

Birkedommeren (forundret og haanlig):

Hvad! Svulst De finder!?

(talende):

Svulst? i min Tale!? (med ynksom Latter):

Nei, De har ikke Gran af Smag,
det er den hele Sag.

Greven (læser med Ironie):

„Denne Soel, som paa sin Vandring
naaer op indtil Nordpols-Forandring!" —

Birkedommeren (meget haanlig, i det han snapper Talen fra ham):

Sammen:
Nei, nei! De har ei Gran af Smag!
det er en afgiort Sag!

Greven (affides):

Jeg ad hans Harme leer!
En Abekat det er!

(høit):

Jeg beer Dem: rolig vær!

Birked. Jeg ynkes over Dem, Kiere: som jeg mærker, er De slet ikke hiemme i den skiønne Litteratur. Veed De hvad? De giorde meget bedre i at befatte Dem med Foranstaltningerne til det Gilde, Hr. Greven giver Godsets

fornemste Personer, end at criticere lærde og curioske Værker.

Greven. Saa Greven giver et Gilde?

Birked. Ja, han har bedet alle os Fornemme til Middag her. O, han har et meget gemeent og nedladende Væsen, den Herre!

Greven. Det veed ingen bedre end jeg! Naa, jeg skal da befatte mig med dette Gilde, og endogsaa passe at anbringe nogle visse smaa behagelige Overraskelser. Giør mig imidlertiid den Fornøielse, Hr. Birkedommer, ikke at fortælle Hr. Greven, at hans Commissionair er kommen; jeg har saa mine Grunde, som De snart skal erfare. De viser mig jo den Føielighed; ikke sandt?

Birked. Nu ja — jeg skal da tie — (sagte): saalænge jeg finder for godt!

Greven. Godt! Farvel saalænge! (sagte): Nu begynder dette først at more mig! (gaaer).

Sextende Scene.

Birkedommeren (allene). Jeg kan tænke, hvorfor han beder mig at dølge sin Ankomst: han har ventelig forseet sig i et eller an-

det mod Greven, og venter sig en Næse! I Førstningen havde jeg ret gode Tanker om det Menneske — men nu, nu seer jeg, at det er et Tossehoved, uden Indsigter og Dommekraft om hvad der er smukt. Han gior Nar af min Nord-pols-Forandring: den nydeligste Tanke af Verden! — Ah, der kommer Greven. Det er en ganske anden Mand!

Syttende Scene.

Frontin. Birkedommeren.

Frontin (med en alvorlig Mine): Jeg er gaaet vel vidt, og ret betænkt gior jeg nok klogest i at fortrække og ikke oppebie min Herre. (høit): Ah, er Han der, Birkedommer?

Birked. Ja naadige Herre, til underdanigst Opvartning. Men bevare's! hvad fattes Deres Excellence? hvilket soelformørket Aasyn!

Frontin. Hm! det er nogle Griller jeg har faaet over min Stilling — og min Eiendomsret.

Birked. Naadige Herres Eiendomsret? den er upaatvivlelig nok. Jeg kunde anføre og citere naadige Herre over en heel Snees Docu-

menter, der soleklart stadfæste Deres høigreveli-
ge Families lovlige Eiendomsret til Godset.

Frontin. Det fornøier mig meget, men
betager mig dog ikke en vis Frygt i Henseende
til —

Birked. Til Godsets Rømning?

Frontin. Ja, justement: til Godsets
Rømning! Det var netop det jeg tænkde paa.

Birked. Ah, naadige Herre! det har in-
gen Fare, det! Her er Hævd — her er lovmæs-
sige Adkomster paa stemplet Papiir — det maae
vi Jurister forstaae, og De kan være fuldkom-
men rolig i Henseende til Eiendomsretten over
dette Gods.

Frontin. Saa De paatager Dem da at
forsvare mig i Besiddelsen?

Birked. Det giør jeg, naadige Herre!
mod alle og enhver — ja, imod Fanden selv,
Gud forlade min slemme Synd!

Frontin. Man havde nok sagt mig, at
De var en duelig Mand. Nu er jeg ogsaa ro-
lig igien, Birkedommer. (sagte): For Fanden!
lad os more os saalænge vi kan! plage mig
med Bekymringer kan jeg altiid. (høit): Ja,
Birkedommer, jeg giver efter for Hans Grunde,

og jeg vil nu slet ikke tænke paa andet end at more mig.

Birked. Det er fuldkommen rigtigt, naadige Herre! Det skulde ogsaa giøre mig ondt at see en brav Mand, som Dem, være i ondt Lune -- en Mand, der just giør mig glad og fornøiet. Veed Deres Excellence hvad? jeg maa sige Dem een Ting reentud af Posen —: De er nu en Cavalier og en fornem Cavalier, men det seer De slet ikke ud til.

Frontin. Ikke?

Birked. Nei, trods de stadselige Klæder, stikker den gode simple jævne Karl tydelig igiennem — og jeg er ikke mere bange for Dem, end om De var min Ligemand.

Frontin (stødt): Det Han der siger, maa ret fornøie mig. Men kommer der ikke nogen? ah, det er Hans Broderdatter Babet. — Aa, Birkedommer, tien mig i at bede dem skynde sig med Maden, og tilsiig saa Giæsterne.

Birked. Det skal min Broderdatter nok besørge.

Frontin. Aa nei, jeg seer helst, at Han selv paatager sig den Uleilighed. Gaae, gaae! (sagte): For Fanden! det er ikke for at vaase

med gamle Birkedommere, at jeg har giort mig til Herremand! (Birkedommeren gaaer.)

Attende Scene.

Frontin. Babet.

Babet (sagte): Jeg er ganske bange for at tale til den Greve, og jeg nødes dog dertil.

Frontin (sagte): For min Herres Penge har jeg al skyldig Respect; men at sige en kiøn Glut smukke Ting, det er ikke nær saa alvorlig en Sag; den Synd lader sig nok undskylde, og dersom Babet vilde lade sig bevæge — (høit): Kom nærmere, deilige Babet? Hvad vil Du mig?

Babet. Aa, naadige Herre! jeg kommer endnu en Gang ganske skielvende, for at bede Dem tage Dem lidt af Colin.

Frontin. Af Colin?

Babet. Ja, naadige Herre.

Frontin (sagte): Jeg lider den dumme Blaise meget bedre.

Babet. Naadige Herre lader ikke til at synes om Colin, og han er dog saa elskværdig!

Frontin (temmelig venlig): Du er hundrede Gange elskværdigere end han, deilige Ba-

det! Jeg har aldrig seet et nysseligere lille Ansigt, en mere tillokkende Skabning, et Par mere spillende Øine —!

Babet (meget forskrækket): Lad mig gaae, naadige Herre!

Frontin (holder paa hende): O nei, bliv, søde Babet! bliv dog!

Babet (smutter fra ham.) Nei, naadige Herre!

Frontin. Hør, ifald jeg forskrækker Dig, saa vil jeg tale med Dig et langt Stykke fra.

Babet. Ja, saa kan det gaae an!

Duet.

Frontin og Babet (staae hver paa sin Side af Skuepladsen.)

Frontin.

Paa denne Plads jeg nu skal blive:
altsaa Du frygter ikke meer.

Babet.

Naar De derpaa mig Ord vil give,
velan, jeg ikke bange er.

Frontin (seer paa hende.)

O! hvad hun er skiøn! hvilket Tække!

Babet (neier.)

Den naadige Herre er altfor god! —

Frontin.

Magnetisk Du Alt kan tiltrække.

Babet (afsides):

Jeg blusser i Kinden som Blod!

Frontin, (der uformærkt har nærmet sig lidt efter lidt.)

Jeg lyver ikke, naar jeg siger,
jeg har seet de deiligste Piger;
men saa udvalgt en Raritet
end aldrig mit Øie har seet!

Babet (ængstelig):

Bliv kun der!
kom ei her!

Frontin (vil tage hendes Haand; hun giør en Bevægelse for at undgaae det.)

Sammen:

Babet.

Paa Deres Plads De ikke bliver!
ei Colin De nævner for mig.

Frontin.

Seer Du: Din Skiønhed mig henriver;
man har det jo saa godt hos Dig!

Babet (begende til den modsatte Side af Skuepladsen.)

Naar De paa denne Plads vil blive,
da først jeg ikke bange er.

Frontin, (som er traadt tilbage):
Jeg faaer da vel mig did begive;
men saa Du frygter ikke meer?
Babet!

Babet.
Nu? hvad godt?

Frontin.
Søde Pige!
Colin Du elsker uden Lige? —

Babet (fyrig, i det hun lidt efter lidt glemmer sig og kommer Frontin nærmere.)
Elske ham? det troer jeg vel!
Colin er en eiegod Siel!

Frontin.
Han synes ret flink og tienstfærdig?

Babet.
Mit Hierte ved Dyder han vandt! —

Frontin (snedig):
Man har sagt, at han er elskværdig? —

Babet (med Ild, i det hun iler tæt hen til Frontin):
O ja! det Vidnesbyrd — det er sandt!

Frontin (tager hende skielmsk ved Haanden, og siger talende):
Hvad nu? Saa nær? (med Fiinhed):
Du paa Din Plads ei længer bliver.

Babet (med Følelse):

Om Colin Hr. Greven har talt!

Frontin (sagte):

Hvor den Glut mit Hierte henriver!

den Colin misunder jeg alt!

Babet.

Slip, jeg beder! ei saa nær!

Frontin (forlibt):

O, Babet!

Babet.

Bliv kun der!

Om Colin maa De tale lidt meer.

Frontin.

Dig, kun Dig, Babet, jeg seer!

Tæt hos Dig min Himmel er!

Sammen:

Nittende Scene.

Frontin. Babet. Colin. Birkedommeren. Blaise. Godsets Embedsmænd. Nogle Bønderkarle.

Blaise (til de andre Karle, som bringe et dækket Bord): Saa frisk! herhen med Bordet! Her skal Tracteringen gaae for sig. Ja, det er en Herre, den! hans Lige skal man længe lede om!

Frontin. Forlad mig det: vi har mange af dem!

Birked. Naadige Herre maa tage til Takke med Bevertningen som den er. Vore Kokkekoner maatte skynde sig vel meget. Maden burde være bedre.

Frontin. Siger intet! Den seer ret appetittelig ud — og i en snever Vending hielper man sig som man kan. Desuden, fattes der noget, saa er det min egen Skyld, fordi jeg kom førend mine Domestikker. Nu til Bords alle Mand! til Bords! Han, Birkedommer, I Honoratiores, Blaise, Colin — og Du fremfor alle, smukke Babet! sæt Du Dig hos mig!

Birked. (vil indrømme Frontin det øverste Sæde): Naadige Herre —!

Frontin. Nei, nei, Birkedommer! sans-façon, uden Omsvøb! jeg vil sidde her hos Babet. (De sætte sig tilbords i denne Orden: Frontin. — Babet. — Colin. — Birkedommeren — Embedsmændene og Blaise).

Colin (sagte til Babet): Fik Du noget udrettet hos ham?

Babet (sagte): Ja, han lod dog til at være noget mildere.

Blaise (ved sig selv): Jeg faaer Babet, giør jeg!

Frontin. Naa, tag for Jer af Retterne! jeg skal, som en naadig og brav Herre, foregaae Jer med et godt Exempel. (Han spiser ganske umaadeligen). — Jeg tænker paa een Ting.

Birked. Med Forlov at spørge, naadige Herre: hvad er vel det?

Frontin. At det er en stor Behagelighed at sidde ved et godt Bord og faae sig en lækker Mundfuld Mad!

Birked. Det er Fordele naadige Herre er saa vant til.

Frontin. Veed Han hvad, Birkedommer? — Han skulde ikke troe det, men oprigtigt talt: jeg har havt mange slette Dieblik i mit Liv, o mange, mange! — Men den elskværdige Babet spiser ikke?

Babet. Jeg er alt mæt, naadige Herre.

Frontin. Naa, siden hun ikke spiser, er hun nok saa god at synge os et Stykke.

Blaise. Ja, en lystig Vise! Jeg vil have, at min Kone skal synge op.

Colin. Hvad! Din Kone?

Birked. Stille, Colin! — Naa, Babet, syng, jeg befaler Dig det.

Babet. Hvad skal jeg da synge, Farbroder?

Birked. Hvad Du selv vil. Syng os for Løiers Skyld den Vise Du lærte forleden — den om Monsieur Champagne.

Frontin. Hvad er det for en Krabat, Monsieur Champagne?

Birked. O, naadige Herre, det er ikke andet end en snavs Knægt af en Tiener her i Nabolauget, som pryder sig med laante Fiedre og sætter Næsen i Sky, som om han ret var noget Stort.

Frontin (med comisk Betydning): Vil man engang see!

Vise.

Babet.

1.

Monsieur Champagne har fornemme Nykker
og kneiser stolt mellem Bondernes Flok;
tidt varmer Herren hans Ryg med sin Stok,
men derfor Skoen dog Knægten ei trykker!
Min Gud! min Gud! hvor Alle leer
af en Tiener som Cavaleer!

Choret (klingrende):
Hurra! Hurra! hvor Alle leer
af en Tiener som Cavaleer!

Frontin (henimod Slutningen af Verset, sættende Fingrene i Ørene): Uh! hvilken Støi! (Her dæmpe Alle Stemmen, og synge sagtere):
Af en Tiener som Cavaleer!

Birked. Bliv ved, Babet!

Babet.

2.

Monsieur Champagne, som Duriken kielen,
hopper om Lise forlibt som en Spurv!
men Cavaleren hun giver en Kurv
og denne Kurv ham creperer til Sielen.

2den Gang Chor. (som før) { Min Gud! min Gud! hvor Alle leer
af en Tiener som Cavaleer!

Frontin (som før): Min Gud! hvilken Skoggren! hvorfor skraale I saa høit?

Choret (sagtnes ligesom før).

Frontin (til de Bønderkarle, som varte ham op): Aa, Børnlille! gaaer lidt længer bort! eller — bie! jeg har faaet nok. Gaae I nu kun, og hold Jer lystige. (til Birkedommeren, medens de gaae ud): Hvad var det for en forbandet Vise Han der hittede paa, Birkedommer?

Birked. Aa, det er just en rar Vise, naadige Herre! den afmaler saa livagtigen visse Tie-

neres Contrafei. Desuden er den kun tolv Vers lang i det Hele. Frisk, Babet! mere af Visen!

Babet (vil synge): Monsieur Champagne —

Frontin. Nei, alt nok! Jeg har faaet min Bekomst!

Tyvende Scene.

De Forrige. Greven.

Greven (afsides): Aha! Knægten spiller min Rolle; jeg maa dog ret see ham i sin Glands. (Han gaaer noget frem i Forgrunden ved Siden af Bordet, men dog ikke for nær, og i Førstningen uden at bemærkes af nogen.)

Birked. Men, naadige Herre, nu da De har sendt alle vore unge Karle bort, vil De kun blive slet opvartet.

Frontin. Jeg har jo sagt Ham, Birkedommer, at jeg intet behøver. Jeg har vænt mig til at opvarte mig selv. Desuden blive mine Domestikker vel ikke længe borte. Hvad de Slyngler ere skiødesløse! det er til at blive gal over!

Birked. med en huul Mine: Endnu er her ingen kommen uden naadige Herres Factotum og Commissionnair.

Frontin (meget forundret): Min Factotum!?

Birked. Ja, naadige Herre; han havde rigtig nok bedet mig meget om ikke at sige Dem

det. Skroget er bange for Dem, og smutter af Veien saasnart han seer Dem. Skiænd ikke paa ham, fordi han er kommen saa seent.

Frontin. Min Factotum?! (I det han seer sig om, faaer han ved Siden af Skuepladsen Lie paa sin Herre, som ganske koldsindig og ubemærket af Alle har givet Agt paa ham, afsides): Min Herre! nu kan jeg gaae hen og hænge mig! (I det Øieblik han reiser sig, for at kaste sig for Grevens Fødder eller tage Flugten, lægger denne Fingeren paa Munden, og giver ham Tegn til at blive og tie stille.)

Birked. See! der er Deres Factotum, naadige Herre!

Frontin (yderst betutter): Ja — jeg har seet ham — jeg seer ham nok. — Frisk, mine Venner — drik engang! — Paa saadan en Dag maa Glæden — og ved saadan en Leilighed — naar man kommer i Uleilighed —

Birked. (til sin Sidemand): Hvad nu! Hvad mon der gaaer af den naadige Herre? Han snakker jo over sig.

Blaise (hvidskende): Kanskee taaler han ikke meget af denne Viin; skiøndt Champertin kan han tære som en Mand.

Colin (til Frontin): Jeg beder Dem, naadige Herre: tag Dem af mig!

Blaise. Nei, den naadige Herre har lovet mig Forpagtningen og Labet!

Greven. Dersom jeg torde forene mine Bønner med Colins, for at understøtte hans Ansøgning hos naadige Herre —

Blaise. Nei see! hvad er det for noget! Skal en Factotum blande sig i saadanne Ting? — Naadige Herre skal ikke bryde sig om hvad han siger.

Frontin (ganske forbløffet): Jo, forlad mig — forlad mig — det fortiener dog altiid at tages i Betragtning: Colin har visse Egenskaber — Tingen er, at hvad mit Ønske angaaer — her paa Slottet, hvor jeg er kommen — saa at sige ved en vis Hændelse! — (sagte): Jeg vil være dievelsk, om jeg selv veed hvad jeg siger!

Birked. Hvordan er det fat, naadige Herre?

Frontin. Aa — jeg er ikke i mit rette Es. Jeg veed ikke — men jeg befinder mig ikke saa ganske vel. Jeg trænger til at tage lidt frisk Luft —

Blaise (sagte): Han er jo i det Grønne!

Frontin (bliver ved): Og imidlertiid vil jeg bede min Hr. Factotum at beklæde min Plads et Øieblik.

Greven. Siden naadige Herre saa befaler — (sætter sig paa Frontins Plads).

Frontin (sagte): Aa! Du arme syndige Frontin! (Han gaaer).

En og Tyvende Scene.

De Forrige (undtagen Frontin).

Birked. Hvad er dog det for Manerer! Den naadige Herre inviterer os til Middagsgilde, og saa lader han sin Factotum tage sin Plads ved Taffelet! Bevare's! det er saa extrausømmeligt! (han vender Greven Ryggen).

Blaise. Ja, jeg maa ogsaa sige, det er noget underligt! (vender ogsaa Greven Ryggen).

Colin (vendende sig om til Greven): Jeg takker Dem, gode Herre, fordi De var saa bevaagen at tale min Sag.

Babet (ligeledes): Jeg ligesaa.

Colin. Jeg er ganske skamfuld over den Uhøflighed man viser Dem; men jeg tager ikke Deel deri.

Babet. Ja, jeg ikke heller.

Greven. I skal ogsaa begge blive belønnede derfor.

To og Tyvende Scene.

De Forrige. Frontin (i Livree, stiller sig stiltiende med en Serviette under Armen bag ved Grevens Stoel).

Blaise (vender sig om). Ja, det saae vi nu at see, min gode Monsieur Factotum! Han er rigtig nok en heel Karl til at tage sig af Colin, men Han maa vide, at jeg var den naadi=

ge Herre paa min Side. Og den naadige Herre er en brav Mand, og ingen Karl, som enten Han eller jeg — men en virkelig Greve og en fornem Herre — som med al sin Fornemhed — (I dette Dieblik seer han Frontin, som blinker og giør Tegn ad ham; Blaise bliver forbluimret ved): som med al sin Fornemhed — thi saameget er vist nok — og det gaaer underligt til her i Verden — og Greven med al sin Fornemhed — og som jeg før sagde — ja, nok om det! — og — og —

Birked. Men, hvad er dog alt det Karlen vaaser! —

Blaise. Jeg? jeg vaaser ikke — men naar man har saadanne Syner og seer det jeg seer — !

Birked. Naa, Børnlille! nu skal man, Gud forlade mig, see, at Blaise heller ikke mere er i sit rette Es! Han snakker om Syner! Hvad er det da Du seer? —

Blaise. Ih, jeg seer den naadige Herre, som har forklædt sig, og morer sig med at dølge os sin høie Stand og Vilkaar.

Birked. (gienkiender Frontin, og reiser sig tilligemed alle de Andre, undtagen Greven). Men — Ih ja — javist er det hom! — Hvordan, naadige Herre! i disse gemene Klæder — !

Blaise (til Greven): Naa, Factotum! vil Han ikke til at reise sig, naar Hans Herskab er

tilstæde? — Naa, op med sig, og lad den naadige Herre sidde! — Han bliver siddende! Det kan man kalde at være dumdristig! — Saa bed ham dog om Forladelse.

Frontin. Ja, siden han ikke vil bede mig om Forladelse, bliver det nok mig, der maa bede ham om godt Veir! (falder paa begge Knæe). Ak, naadige Herre! —

Alle (høist forundrede): Naadige Herre! Han?

Birked. Hvad den slemme — ! Det var ikke den rette Greve!?

Frontin. Naadige Herre! tilgiv Frontin et lille Spilop, som egentlig slet ikke faldt ham ind, men hvortil han blev forledet af denne Klodrian, som tog ham for Dem. Naadige Herre veed, hvor stor Ærbødighed jeg bærer for Dem, men De sagde selv: „giør hvad Du vil!" — og har jeg nu giort for meget, saa er det skeet af lutter Iver. At jeg tog imod alle disse Æresbeviisninger, det skedte for at være desto sikkrere paa, at de kunde blive viiste naadige Herre paa den rigtige Maade. Sagtens var jeg saa dum at glemme at sige, at jeg tog imod dem paa Deres Vegne; men jeg sværger paa, at jeg vilde have sagt det! I det Øieblik jeg blev naadige Herre vaer, havde jeg det lige paa Munden —

Greven. Jeg burde jage Dig bort; men Du har i det mindste været ætlig, og Dine sidste Løier har moret mig. Jeg tilgiver Dig; men, kom ikke tiere saaledes igien! —

Birked. Hvorledes, naadige Herre? De tilgiver ham, at han i saa lang Tiid har drevet Giæk med en Birkedommers Værdighed?

Greven. Trøst Dem, kiere Birkedommer: De holdt jo dog ikke Deres Velkomsttale til ham.

Birked. Nei, til Guds store Lykke!

Greven. Men det er sandt: jeg har en Gield at afgiøre. Jeg beder Dem forene Deres Broderdatter med Colin, som jeg overlader Forpagtningen.

Birked. Faaer han Forpagtningen? O, naadige Herre! — ja, det er virkelig ogsaa et rart Menneske, den Colin! (klapper ham).

Babet. Tusind Tak, naadige Herre!

Greven (smilende): Er den nye Herre nu vel saadan en slem Person?

Babet. Aa nei — nei! —

Blaise. Dengang kom jeg vidt med min Flaske Chambertin!

Frontin. Aa, den smagde ret godt, og det er det Eneste jeg har tilbage af hele min Herreværdighed!

Forbi er min Glands og min Vælde!
al min Høihed svandt og blev Vind!
(seer paa Greven):
dog, naar De gunstig Dom vil fælde,
har jeg end mit lystige Sind.

Alle (med dæmpet Røst):
Han har end sit lystige Sind.

Frontin, (som mærker Spidsen): Aa, mine Øren ere ikke længer saa kildne. Nu maae I gierne synge stærkt.

Alle (klingrende):
Han har end sit lystige Sind!
Frontin (leende):
Jeg har end mit lystige Sind!

10